

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei

Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,

Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se

la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă,

P. O. Box 136-137 — telex: 11226, București,

str. 13 Decembrie nr. 3.

Unitate și continuitate

Din cele mai vechi timpuri pe meleagurile patriei noastre a trăit un popor cu numele de daci sau geți, care făcea parte din marele neam al tracilor, despre care istoricul grec Herodot, în „Istoriile sale” spunea că era cel mai mare după neamul indienilor. Dacii sau geții vorbeau aceeași limbă, ne spune un alt istoric grec, Strabo, fiind împărțiți într-un mare număr de triburi cuprinse între Tisa, Dunăre, Marea Neagră și Nistru, în unele părți chiar depășind aceste hotare. Și cum în antichitate unele popoare se mișcau mereu dintr-o parte în alta — migrau —, peste triburile geto-dace au migrat sciții, care s-au amestecat printre populația autohtonă, fără să o poată disloca de la locul ei, răspîndindu-se aproape pe întreg teritoriul ocupat de geto-daci ajungînd pînă la Dunăre.

În vremea aceea, ne spune istoricul Herodot, Darius al cărui imperiu foarte întins ajungea pînă la ținuturile stăpînite de traci, a pornit o expediție contra sciților care făceau dese incursiuni în imperiul său. Neamurile tracice pe care le-a găsit în cale i s-au închinat fără luptă. Geto-dacii „care se cred nemuritori” s-au opus lui Darius, dar au fost învinși cu toate că, spune istoricul: „Sînt cei mai viteji și mai dreپți dintre traci.” Istoricul Herodot, care a făcut chiar călătorii pînă la Dunăre și Marea Neagră (Pontul Euxin), vorbește și de ocupația geto-dacilor: cultivau inul și cînepa din care-și făceau îmbrăcămintea, se îndeletniceau cu creșterea albinelor, de la care aveau miere și ceară. Mai tîrziu Alexandru Macedon, atacînd prin surprindere teritoriul din nordul Dunării, găsește lanuri întinse de grîu și vite. Un general al lui Alexandru, Lisimah, ajungînd prizonierul regelui geto-dac Dromichete, este eliberat și se stabilesc relații de prietenie între cei doi conducători, apoi legături de rudenie, Dromichete căsătorindu-se cu fiica lui Lisimah.

Prin această înrudire dinastică, triburile getice de la Dunăre iau contact cu civilizația lumii elenistice (grecești), care va avea unele urmări importante în dezvoltarea culturii getice, pe întreg teritoriul stăpînit de geto-daci. Mai tîrziu triburile getice din lanțul munților Carpați au fost atacate de alte populații migratoare ca: celții, bastarmii, ceea ce a făcut necesară unirea vremelnică a acestor triburi sub regele Rubobostes. Istoria mai amintește apoi de numele unui rege getic Remaxos.

Expansiunea romană ajungînd la Dunăre, geții sînt nevoiți să se unească pentru a fi mai puternici. Astfel, ne povestește istoricul grec Strabo, Burebista unește toate triburile geto-dacilor alcătuind un stat puternic. El este susținut de autoritatea marelui preot Deceneu. Burebista și-a format un stat puternic și întins, încît putea să reziste stăpînirii romane, capitala avînd-o la Argedava (probabil pe riul Argeș), apoi mutată la Sarmizegetusa, loc mai greu accesibil năvălitorilor.

După moartea lui Burebista, regatul înființat de el a început să slăbească, avînd conducători mai puțin importanți care făceau dese incursiuni în Imperiul roman, ceea ce a determinat pe generalii romani să întreprindă un război împotriva lor.

Cel mai mare conducător de oști și rege al dacilor dintre urmașii lui Burebista a fost Decebal, care a avut însemnate războaie cu romanii, dar care pînă la urmă a fost învins și ca să nu cadă viu în mîna dușmanilor, s-a otrăvit împreună cu generalii lui.

Așa se face că Dacia a fost transformată în provincie romană și au fost aduși aici coloniști romani precum și armată. Cele mai însemnate legiuni romane pe care le amintește istoria au fost la Apulum (Alba Iulia) și Potaissa (Turda).

Descoperirile arheologice care s-au făcut pe pămîntul țării noastre ne vorbesc atît despre cul-

tura geto-dacilor, cît și despre civilizația și ocupațiile lor, despre religia și vitejia acestor vrednici de laudă strămoși ai noștri.

Geto-dacii au rămas mai departe să locuiască pe teritoriul țării lor în tot timpul stăpînirii romane. Contactele cu romanii, avute încă înainte de cucerirea propriu-zisă a Daciei, în tot timpul stăpînirii acestora cît și după stăpînire, au făcut ca geto-dacii să învețe limba stăpînitorilor, s-au înrudit cu ei și au conviețuit dînd naștere poporului rezultat din amestecul lor cu romanii. Poporul nostru face parte din popoarele latine (italienii, francezii, spaniolii, portughezii). Mai tîrziu s-au așezat vremelnic pe teritoriul țării noastre o serie de popoare migratoare care au fost influențate de strămoșii noștri, aflați pe o treaptă superioară de civilizație spirituală și materială. În secolele VII—IX, migrează și se stabilesc slavii pe teritoriul vechii Dacie. Slavii au trăit în bună înțelegere cu populația daco-romană, pe care nu au putut-o disloca pentru ca să-și înființeze un stat propriu.

Mai tîrziu, atît în Transilvania cît și în Moldova și Muntenia, românii se organizează în cnezate și voievodate pentru a se putea apăra de năvălitori. Prin secolul X—XI, cînd migrează ungurii în Cîmpia Pannonică, ei găsesc în Transilvania cnezatele lui Menumorut și Gelu, iar în Banat al lui Glad, ca să amintim numai pe cele mai importante.

În Țara Românească sînt amintite în 1247 cnezatele lui Litovoi și Seneslau, precum și ale lui Ioan și Farcaș. Pentru a rezista mai ușor atacurilor dușmane, aceste cnezate se unesc în Țara Românească sub Basarab I în primele decenii ale sec. XIV. El dobîndește și independența de sub stăpînirea regelui Ungariei, prin lupta de la Posada (1330). În Moldova, după descălecarea lui Dragoș, urmează Bogdan din Cuhea Maramureșului, care la 1359 alungă pe urmașii lui Dragoș și întemeiază țara Moldovei ca stat independent.

Pe parcursul istoriei, aceste două state independente: Țara Românească și Moldova au stăpînit mai multe cetăți în Transilvania. Astfel au fost: Amlașul și Făgărașul stăpînite de domnii Țării Românești și: Ciceul, Cetatea de Baltă, Bistrița, Rodna și Ungurașul, stăpînite de domnii Moldovei.

Dintre cele trei țări surori, numai Transilvania nu a putut deveni un stat independent condus de domnitori români, deși românii erau populația de baștină și cea mai numeroasă. Cu toate acestea, s-au urcat pe tronul de voievozi ai Transilvaniei și români ca: Iancu Corvin de Hunedoara — care a luptat vitejește la Varna, pentru apărarea creștinătății și a țării sale de puhoiul otoman —, iar fiul său Matei Corvin a ajuns rege al Ungariei.

Nu putem trece cu vederea unirea politică a celor trei țări surori realizată de Mihai Viteazul la anul 1600, care a rămas ca un vis de veacuri al poporului român, vis pentru care românii au luptat atîtea secole.

Românii au păstrat legături comerciale pe teritoriul acestor țări surori pe tot parcursul zbuciumatei lor istorii. Românii din Transilvania, cînd erau prigonii, au fost sprijiniți de frații din Moldova și Țara Românească, de aceea mulți au emigrat în Moldova și Țara Românească.

Cînd au apărut primele scrieri în limba română ele nu s-au limitat la teritoriul unde au apărut, ci au fost scrise și pentru românii din celelalte „țări”, unde au fost tot atît de răspîndite ca și în „țara” în care erau tipărite. De exemplu, cărțile lui Coresi, Noul Testament de la Alba Iulia 1648, în a cărui predoslovie marele cărturar, mitropolitul Simion Ștefan, se străduiește să arate tuturor românilor că a tradus în așa fel cartea, încît să fie înțeleasă de toți.

(Continuare în pag. 2)

Piine pentru suflet

Privind spre viitor

La cumpăna anilor, gîndul se îndreaptă spre cele trei fețe ale timpului: trecut, prezent și viitor. Își amintește cu nostalgie de cele trecute vremi și, dacă este călăuzit de înțelepciune, învață să cearna binele de rău și să-și temeliuască viața pe stîncă adevărului, binelui și frumosului în viață.

Se oprește fugăr la cele prezente, fiindcă n-are timp să le cîntărească în iureșul faptelor în care se deapănă firul vieții. Dar, stînd pe culmea faptelor și evenimentelor actuale, privește în zări spre viitor, se întreabă ce va aduce viitorul și ce are de împlinit pe dimensiunea lui. Dintre toate ființele de pe pămînt numai omul trăiește și în viitor, mai bine zis nu poate trăi fără viitor. Căci viitorul înseamnă credință, nădejde și iubire în acțiune, înseamnă tensiune spre ideal, spre desăvîrșire morală și materială.

Oricît de bogat ar fi trecutul, oricît de încîntător prezentul, omul nu poate trăi fără dorul după viitor, dorul de mai bine, după mai multă lumină, dorul după ideal.

„Ridicat-am ochii mei la munți, de unde va veni ajutorul meu” (Psalm 120, v. 1). Acestea nu sînt numai niște cuvinte ca oricare altele. Cînd credinciosul le pronunță înseamnă că el face o declarație, mărturisește un dor, care este pe cale să se îplinească în viața lui. El caută mai mult decît ceea ce îi oferă clipa, ceea ce a împlinit pînă aici; el caută viitorul, caută înălțimile, caută pe Dumnezeu.

De aceea, în psalmul următor, David completează dorința sa cu cuvintele: „Către Time, Cel ce ești în cer, am ridicat ochii mei” (Ps. 122, v. 1).

„Eu ridic ochii mei”, aceasta înseamnă că eu vreau să realizez mai mult decît am realizat pînă acum, că prezentul nu este limita vieții; înseamnă că doresc să îmbunătățesc condiția vieții mele, iar pentru credincios înseamnă că vrea să fie „mai aproape de Dumnezeu, de unde vine ajutorul”.

Credinciosul adevărat, deși vede nestatornicia lucrurilor sau greutatea împlinirii lor, nu descurajează, nu se teme pentru că știe că pe drumul vieții primește ajutorul lui Dumnezeu. Pentru credincios, viitorul nu este o sumă de necunoscute, ci este o înșirare de gînduri și fapte, călăuzite și ocrotite de Dumnezeu. Viitorul stă în darul lui Dumnezeu și în puterea omului. De aceea credinciosul privește cu încredere viitorul, cu încredere în propriile lui puteri și cu credință în purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Credinciosul vede în prezent nu ultima realitate, nici singura. El vede din toate împrejurările vieții o ieșire, o biruință a binelui și a dreptății. El simte mereu prezența și lucrarea lui Dumnezeu în viața sa.

Sînt însă din păcate unii credincioși care, privind spre viitor, încearcă să-i dezlege tainele și să-l facă cunoscut în diferite feluri. Sînt așa-ziii „prooroci” care se laudă că știu cînd e sfîrșitul lumii, sau pretind că numai lor le-a fost dat să cunoască viitorul, și numai ei sînt aleși să moștenească împărăția cerurilor. Ei propovăduiesc fuga de lume, fuga de prezent și uitarea întregului trecut al Bisericii și al poporului din care fac parte.

Interpretînd după bunul lor plac Scriptura, vorbesc despre o apropiată venire a lui Hristos și despre sfîrșitul lumii. Acestora se cuvine să le aducem aminte că „ispitesc” pe Dumnezeu, pentru că însuși Domnul nostru Iisus Hristos a spus: „Iar de ziua și ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Matei 24, 36). Și tot în Scriptură citim: „Luați aminte, privegheați și vă rugați că nu știți cînd va fi acea vreme” (Marcu 13, 33).

(Continuare în pag. 2)

Unitate și continuitate

(Urmare din pag. 1)

Mai târziu cronicarii, dintre care vom aminti pe cei mai importanți: Grigore Ureche, Miron Costin, Stolnicul Constantin Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, la care adăugăm pe Nicolae Olahul, marele umanist transilvănean al sec. XVI, care afirmă pentru prima dată în limba română scrisă: unitatea poporului român, originea latină și continuitatea lui pe aceste meleaguri, precum și existența în lexiconul românesc a cuvintelor de origine latină. Toți aceștia dovedesc atât contemporanilor, cât și urmașilor lor, că poporul român s-a născut pe aceste meleaguri. Astfel și românii din „țările ungurești” și-au păstrat graiul și obiceiurile.

Marele învățat cu studii la Padova, stolnicul Constantin Cantacuzino, cercetează sursa izvoarelor istorice și arată că este un titlu de onoare a te trage din romani, care au avut o cultură și o civilizație de care noi ca urmașii lor trebuie să fim mindri. Stolnicul Cantacuzino ca și Dimitrie Cantemir argumentează pe baze științifice originea poporului român, latinitatea limbii, unitatea lui în decursul istoriei și continuitatea lui pe aceste meleaguri.

În secolul al XVIII-lea, reprezentanții Școlii ardelenne dovedesc cu argumente științifice originea, continuitatea și unitatea poporului român, arătând că limba română se trage nu din latina clasică, ci din latina vulgară, fapt foarte important și dovedit mai târziu de filologi. Toate aceste eforturi le-au făcut corifeii Școlii ardelenne cu scopul rededeptării naționale, a izbăvirii fraților lor de asupra imperiului habsburgic.

Cu Gheorghe Lazăr, originar din Transilvania, și Gheorghe Asachi se înfruntă în Țările Române, la București și Iași, primele școli superioare cu limba de predare română. Conștiința unității de limbă și neam a poporului român crește, evoluează, ca să culmineze cu revoluțiile din 1848 în toate cele trei țări românești. Momentul culminant al înțelegerii ideii unității de neam este acela când revoluționarii din Țara Românească și Moldova participă la Adunarea din Transilvania de pe Cîmpia Libertății, unde poporul cere dreptul la libertate și unirea cu Țările Române extracarpătice („vrem să ne unim cu țara”). Astfel s-a pregătit terenul pentru unirea celor două țări românești de peste Carpați, Muntenia și Moldova. Dorința românilor din Transilvania ca să se unească cu „țara” se conturează tot mai mult în timpul domniei lui Cuza Vodă când cele două țări au început să prospere. Un moment al luptei pentru unirea Transilvaniei cu România l-a constituit mișcarea memorandistă. Multe aspirări și prigoane au răbdă români transilvăneni. Mulți s-au stins cu dorul în suflet de a vedea o țară mare, unită și stăpînă pe destinele ei.

Cum în Transilvania stăpînirea nu era românească, lupta a fost dusă pe plan spiritual și cultural de Biserica. Ea a înființat școli, a plătit dascăli și pe modeste preoți ai acestor vremuri care purtau tradiționalul port țărănesc, deosebindu-se de țărani numai prin aceea că cunoșteau mai multă carte.

A suferit alături de frații lui marele cărturar care a fost mitropolitul Transilvaniei Andrei Șaguna, participant activ la Adunarea de la Blaj, 1848. Acest om, despre care ministrul maghiar Eötvös spunea că „are minte cât o jumătate de țară”, s-a străduit ca românii să se afirme pe plan cultural prin școlile pe care le-a înființat. Șaguna a cumpărat case în „cetate”. Pe locul unde azi e catedrala a fost o biserică mică. S-au pus bazele unui fond pentru ridicarea unei catedrale. Astfel, mitropolitul Ioan Mețianu ajunge să construiască catedrală ortodoxă, după modelul Sfintei Sofia de la Constantinopol, atât de mult rivnită de înaintașul său Șaguna. Constructorii înalță în jurul cupolei turlele spre cerul luminilor, pentru a dovedi tuturor că și ei au biserică în cetate. Toate s-au făcut cu multe jertfe ca noi astăzi să ne mindrim de înaintașii noștri. Să nu uităm cu ce slabe posibilități puteau să lucreze. Să nu mai vorbim de toți scriitorii transilvăneni care-și petreceau viața dincolo de Carpați, iar unii murind prea tineri n-au ajuns să-și vadă visul împlinit (Coșbuc). A sosit însă și timpul eliberării.

Cu multă însuflețire s-au adunat delegați din Transilvania la Alba Iulia în 1918, unde românii transilvăneni au cerut unirea cu patria mamă, marcînd sfîrșitul procesului de unire al românilor într-un stat.

Acum, cînd ne bucurăm pe deplin de roadele atîtor eforturi și vedem că marile jertfe ale înain-

tașilor n-au fost în zadar, cînd facem parte dintr-o țară liberă și independentă, cu prestigiu deosebit pe plan mondial, sintem fericiți că împreună cu toți fiii acestui popor mergem înainte — în

frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, suflet din sufletul neamului nostru — cu conducătorii Patriei noastre scumpe, spre realizarea mărețelor idealuri ale epocii noastre.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Privind spre viitor

(Urmare din pag. 1)

Ceea ce este mai trist este că asemenea credincioși neagă tot ceea ce s-a lucrat pînă acum prin Biserica lui Hristos pentru mîntuirea semenilor. Ei se leapădă de proprii lor părinți și strămoși pe care îi socotesc osîndiți morții veșnice.

Sînt de asemenea așa-zii credincioși care susțin că pot prezice viitorul și destinul oamenilor din ghicitul în palmă, sau în cărți, din cititul în stele sau zodii, ori din alte practici superstițioase. Ca și cînd viitorul omului ar consta din niște linii de pe podul palmei sau în niște figuri bizare dintr-o căniță de cafea, ori ar fi determinat de mersul invariabil al stelelor.

Toate aceste îndeletniciri sînt amăgiri în care bietul om ajunge prizonierul unor credințe deșarte.

Auzind sau văzînd asemenea practici ne aducem aminte că însuși Apostolul Pavel, propovăduind pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în Efes, a înțeles o astfel de lume care trăia în superstiții, dar care auzind propovăduirea Apostolului a venit la adevărată credință (F. Ap. 19, v. 19—20). Superstiția nu are nimic comun cu credința adevărată. Cel ce crede în Dumnezeu dobîndește libertatea și puterea de a face binele. El prețuiește viața ca pe un dar al lui Dumnezeu și se străduiește să săvîrșească binele.

De vorbă cu credincioșii

Despre Sf. Taină a Cuminecăturii, a Nunții și Preoției

— Astăzi, fiule, îți voi vorbi despre Taina Sf. Cuminecături. Prin ea, sub forma pîinii și a vinului, se dă credinciosului Trupul și Sângele Mîntuitorului spre iertarea păcatelor și spre viața veșnică. Ea a fost așezată de Domnul nostru Iisus Hristos la Cina cea de Taină, cînd a zis: „Luați mîncăți acesta este trupul meu. Beți dintre acesta toți, acesta este sângele meu al așezămîntului celui nou, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor” (Matei 26, 26). Și apoi: „Adevărul adevărat graiesc, că de nu veți mîncă trupul Fiului Omului și de nu veți bea sângele lui nu veți avea viață întru voi” (Ioan 6, 53).

— Părinte, aici iarăși e ceva greu de înțeles. Cum sub forma pîinii și sub forma vinului se dă trupul și sângele Mîntuitorului?

— Este o Taină, fiule, și multe taine vor rămîne nepătrunse pentru mintea noastră mărginită. Totuși, azi, după atîtea descoperiri binefăcătoare ale științei, poți înțelege mai bine unele sfinte taine. Te-ai uitat vreodată la sîrma prin care trece puterea curentului electric. Este o sîrmă ca orice sîrmă. Nu vezi nimic cu ochii decît sîrma. Dar, deși nu vezi cu ochii cei trupești decît numai sîrma, cred că-ți dai seama de marea putere ce este în această sîrmă. Cîte lucruri binefăcătoare nu aduce ea pentru viața de toate zilele, dînd lumină și căldură? Prin această asemănare poți mai bine să înțelegi rostul trupului și al sîngelui Mîntuitorului dat nouă sub forma pîinii și a vinului. Este în ele o putere nevăzută, care luminează ființa și aduce putere în viața noastră de toate zilele. Pentru aceea trebuie să ne apropiem cu multă frică și cu cutremur, nu ca și cum am lua o simplă pîine și vin, ci o înfricoșată putere. Căci iată ce zice Sf. Apostol Pavel: „Cine mîncă pîinea aceasta și bea paharul Domnului cu nevednicie va fi vinovat de trupul și sângele Domnului” (I Cor. 11, 27).

— Părinte, unii credincioși îmi spun că Sfînta Cuminecătură nu are putere, ci este numai amintirea Cinei Domnului.

— Nu este așa, fiule. Să nu te lași prins de această amăgire. Una e cînd ai o amintire și alta cînd ești străbătut de o putere. O amintire nu-ți poate da ajutor, dar o putere te poate ajuta în ființa ta. Ce folos am eu pentru suflet din pîinea și din vinul de la Cina Domnului, dacă sînt numai o simplă pîine și simplu vin, ca o amintire? Nici un folos. Și ce rost are să fac un lucru fără folos?

Doar s-a spus așa de limpede: Acesta este trupul Meu, acesta este sângele Meu și... de nu veți mîncă trupul Fiului Omului și de nu veți bea sângele Lui nu veți avea viață întru voi.

Cum am putea noi să răstălmăcim un text așa de limpede? O pîine cu putere de sânge dumnezeiesc și un vin cu putere de sânge dumnezeiesc să le facem o simplă pîine și un simplu vin. Ce folos am eu de o sîrmă fără curent în ea? N-ai citit ce spune Apocalipsa despre cei ce au biruit ispitele și au ajuns în Cer? Aceștia le-au biruit cu sângele Mielului (Apoc. 12, 11). Deci nu poți să birui răul, pe diavol, că de el este vorba, cu o simplă pîine și cu un simplu vin ci numai cu o putere dumnezeiască și această putere ne-o dă nouă Sf. Cuminecătură, trupul și sângele Domnului. Să te apropii deci de ele, totdeauna, fiule, după ce te-ai mărturisit cu frică și cu cutremur „că foc curățător este și arde pe cei nevrednici”. Toți înaintașii noștri creștini și Sfinții Bisericii, înainte de a pleca din lumea aceasta, se înarmau cu această armă binefăcătoare a Sfintei Împărătașanii pe drumul veșniciei, precum fac și astăzi bunii noștri creștini.

*

— Taina Nunții, fiule, este o taină sfîntă în care unirea de bună voie a celor doi soți este binecuvîntată de Sfîntul Duh în Biserică, dîndu-li-se puterea ca să poată lupta în viață lupta cea bună contra tuturor relelor și darul nașterii de fii buni.

Cred că știi, fiule, că viața nu este ușoară și căsnicia nu-i o simplă distracție. De aceea ea are lipsă de darul lui Dumnezeu, care pogoară în Taina Nunții peste cei doi soți.

Sfîntul Apostol Pavel zice: „Taina aceasta mare este” (Efes. 5, 32). Amîndoi soții trebuie să se ajute împreună, ca să poată face față greutăților vieții: „De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup” (Facere 2, 24).

— Precum înțeleg eu, părinte, trebuie privită cu multă seriozitate această Taină.

— Cu adevărat, fiule, să privești cu seriozitate acest așezămînt familial, dătător de multe binefaceri. Căci în acest cuib familial facem primele noastre cunoștințe cu viața și ce simțăminte se brăzdează în inimă întîi în cuibul familiei rămîn neșterse toată viața.

Din el avem cei șapte ani de acasă, despre care vorbește poporul nostru. Este mare folos ca acest

(Continuare în pag. 4)

1907 în amintirea unui martor ocular

„Mă numesc Ion Tulpaz. Am văzut lumina zilei cu 92 ani în urmă, la 2 iunie 1885, în familia lui Nicolae și Ana Tulpaz, oameni săraci din satul Borăscu, județul Gorj.

Am crescut într-o familie numeroasă. Eu eram al zecelea din cei unsprezece copii ai lui Nicolae și Ana Tulpaz. Părinții mei lucrau din greu pentru întreținerea familiei, pe moșia lui Emanuel Savoiu, om de tristă pomenire, crud și rece, cum n-am mai văzut în cei 92 ani pe care îi am.

În anul 1892 am început școala primară în Borăscu, învățător fiind Dumitru Ionescu, om foarte cumsecade și iubitor de carte. Dar greutățile familiale l-au determinat pe tata ca în anul 1895 să mă retragă de la școală și la vârsta de 11 ani începeam lungul drum al vieții, pe moșia lui Emanuel Savoiu. Aici lucram alături de cei în vârstă, iar seara pe lângă o mână de mălai mai căpătam și o lovitură de bici pentru că i se părea stăpînului că e prea puțin cît am lucrat.

Cu sapa și cu lovituri de bici, așa am pășit în viață. N-am avut o copilărie liniștită. Mi-am petrecut tinerețea departe de cei dragi în amărăciuni și dureri cumplite pentru că ceea ce aveam să văd în 1907 n-ași dori să mai vadă nimeni.

La 1 noiembrie 1906, am fost chemat la oaste și dus departe de meleagurile natale, la Galați. Am făcut parte din Regimentul de Cavalerie I Roșiori Galați. Prin ianuarie 1907 am fost ridicat la gradul de „brigadier” și apoi prin martie la gradul de sergent.

Dar... a venit și neprevăzutul. Aflam din ziare cum că în Moldova de nord țărani dăduseră foc la hambarele moșierilor și că porneau la luptă pentru cîștigarea de drepturi. Un singur lucru cereau ei: pămînt, iar autoritățile de atunci trimiteau armata ca să-i reducă la tăcere. Nu după multă vreme, flacăra răscoalei a ajuns și în județul Vlașca. Aici, căpitanul Manscioti Onoriu de la Regimentul de cavalerie I Roșiori a ordonat să ne deplasăm cu un escadron în comuna Toporu, pentru a da o „lecție” răzvrătiților. În fruntea escadronului de cavalerie se afla însuși căpitanul Manscioti Onoriu.

În comuna Toporu, căpitanul a luat legătura cu primarul, notarul și jandarmeria ca să afle pe capii răsculaților. Au găsit vreo 20 sau 30 de bărbați, considerați a fi conducătorii răzvrătiților și printr-un ordin toți au fost dezbrăcați pînă la piele și puși cu fața la pămînt. Cîte un soldat avea misiunea să-i țină de cap, iar altul de picioare, în timp ce un alt soldat avea ordinul să-i aplice cîte 10 lovituri de trăgător de armă pe spate. Era o tortură îngrozitoare. După această groaznică bătăie erau lăsați în voia soartei. De-abia se mai mișcau.

Așa s-a procedat în satul Toporu și apoi în Pangalu, după care situația a devenit mai gravă. Din ordinul guvernului burghezo-moșieresc de

atunci, trebuia să împușcăm pe cei care se răzvrăteau pentru dreptate, pentru pîine și pămînt.

Îmi amintesc o întîmplare pe care nu o voi uita. Am primit ordinul să duc pe malul unui rîu (nu-mi amintesc rîul) vreo 20 de bărbați răzvrătiți și să-i așez în rînd cîte unul cu fața spre rîu, ca să fie împușcați din spate de către soldați. Fiind și eu

1907 — Pictură de O. Băncilă

fiu de țaran sărac împărtașeam aceleași gînduri, dorințe și nevoi ca răsculații. Cînd i-am dus pe malul apei le-am spus ca în momentul în care vor auzi pocnet de armă să cadă toți cu fața la pămînt, fiindcă știam că soldații nu trăgeau în țărani, ci fiecare își descărca arma în văzduh. Așa am reușit să scap de la moarte sigură pe foarte mulți frați de-ai noștri, țărani răsculați, pe unde am trecut cu escadronul Regimentului de cavalerie I Roșiori.

Autoritățile militare de atunci mi-au conferit o medalie de tristă amintire și pe care o păstrez și astăzi, nu pentru că aș ține atît de mult la ea, ci pentru a arăta urmașilor mei prin ce evenimente am trecut și cu ce preț s-a scris istoria neamului românesc. Ce vremuri!... Anul acesta, cînd se împlinesc 70 de ani de la acel nefericit eveniment, trăiesc și eu, ca un fost participant la răscoală, clipele înnoirilor care sînt astăzi la noi. Astăzi sîntem liberi și nimeni nu ne mai amenință cu moartea. Cît este de frumos!... Păcat că am 92 de ani... Aș fi dorit să am 18 sau 20 ani, ca să trăiesc din plin istoria plină de farmec a noilor împliniri de pe meleagurile României. Mă simt profund legat de neamul nostru românesc pe care l-am slujit și îl slujesc în puținele zile cîte mi-au mai rămas de trăit. Rămînă pe vecie amintirea acelora care s-au jertfit!”

Ion Tulpaz, cîntăreț bisericesc, satul Borăscu, jud. Gorj

La a 75-a comemorare a lui

Nicolae Cristea

S-au împlinit în 7 februarie 1977 trei sferturi de veac de la trecerea într-o viață veșnică a uneia dintre cele mai mari personalități pe care le-a avut Biserica Ortodoxă Română din Transilvania, vrednicul de pomenire asesor consistorial Nicolae Cristea. Evocarea lui în paginile gazetei noastre este o cinstitoare îndatorire. Timp de aproape douăzeci de ani redacția „Telegrafului Român” a fost adevărat amvon de pe care condeii inspirat al lui Nicolae Cristea a mărit pe Dumnezeu și i-a implorat pază și tărie Bisericii și neamului din care făcea parte, care în El avea nădejdea lui de mai bine; a fost catedră de pe care chema, îndemna și învăța neobosit masele de țărani români să se ridice din întuneric, să adopte primenirile pe care binefacerile culturii le oferă și să pornească hotărît pe căile noi deschise de lumea modernă ca să-și găsească bunăstarea și demnitatea după care jinduiau de veacuri.

Fiu de țaran din Ocna Sibiului, Nicolae Cristea s-a născut la 14/26 octombrie 1834. A urmat școala poporală locală și apoi școala elementară și gimnaziul german de limbă latină (liceu) din Sibiu, după care s-a înscris la secția teologică a Seminarului ortodox, absolvînd în 1859. Ochiul pătrunzător al ierahului Andrei Șaguna l-a descoperit de la început. După absolvire l-a reținut 2 ani ca secretar al Consistoriului din Sibiu, după care l-a trimis la Lipsca, dîndu-i o bursă de studii. Înțelegîndu-i aptitudinile, i-a recomandat studii de

istorie, de politică, dar și studii economice, cu accent pe dezvoltarea meseriilor și industrie. Ca să-și completeze mijloacele de trai, devine corist la Capela ortodoxă din acel oraș, apoi ca membru al unei societăți științifice universitare, ține conferințe asupra istoriei românilor, avînd o dispută cu profesorul de istorie Heinrich von Treitschke, care prezentase într-o lumină falsă participarea românilor la revoluția din 1848 în Transilvania. Lămurit, acesta și-a cerut scuze și și-a rectificat cursul după indicațiile lui Cristea.

În 1863 a revenit la Sibiu și Șaguna l-a numit profesor suplinitor la seminar, pentru ca doi ani mai tîrziu să-i dea conducerea redacției Telegrafului Român.

În 1876—77, consecvent ideilor sale de ridicare economică a românilor pentru ca pe această bază afirmarea națională să devină mai puternică, el adăugă ziarului un supliment cu acest profil: „Foișoara Telegrafului Român.” Pe acest plan, ca pe toate celelalte: politic, școlar, cultural etc., poziția lui s-a identificat integral cu cea a mitropolitului Șaguna. Este cunoscut repetatul îndemn al acestuia: „la meserii, turmă iubită, la meserii!” Ca episcop, la 17 mai 1855 el transmisesse întregului cler ortodox din Transilvania celebra circulară cu nr. 445 prin care dădea protopopilor și preoților instrucțiuni amănunțite privind felul în care să procedeze pentru a convinge țărani să-și dea copiii

(Continuare în pag. 4)

NOI, TRACII

Între 4—10 septembrie 1976, la București au avut loc lucrările celui de-al II-lea Congres internațional de tracologie deschis sub înaltul patronaj al Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, care a transmis un mesaj celor peste 300 de participanți din 17 țări ale lumii, mesaj din care reținem următorul pasaj:

„Este cunoscut că numeroasa populație a tracilor — cu adînci rădăcini în întregul spațiu carpato-balcanic — a intrat din cele mai vechi timpuri în lumina istoriei. Începînd cu Iliada lui Homer, izvoarele literare și istorice au menționat existența tracilor de-a lungul a mai bine de un mileniu, pînă în momentul cînd, în urma unor complexe și îndelungate procese social-economice, culturale și etnice, ei au trecut — pierzîndu-și numele — în ființa popoarelor moderne ale acestui spațiu.

Constituie un adevăr istoric de necontestat faptul că toate națiunile care trăiesc astăzi în această zonă geografică au suferit, în trecutul îndepărtat, într-o măsură mai mare sau mai mică, influența tracilor, care și-au pus pecetea pe însuși felul de a fi al acestor popoare, au favorizat dezvoltarea contactelor și legăturilor dintre ele. Vechile populații migratoare care au venit și s-au stabilit în această parte a Europei au găsit aici o organizare socială și o civilizație constituită — cea a tracilor, respectiv a geto-dacilor — în spațiul căreia s-au format apoi și s-au afirmat ca unități distincte, de sine stătătoare, popoarele care trăiesc astăzi în această parte a continentului.”

Istoricii români au întîmpinat congresul cu un bogat material privind civilizația traco-daco-romană, aducînd noi mărturii istorice și arheologice pentru demonstrarea identității, unității și continuității neamului românesc pe aceste plaiuri, de peste 5000 de ani, după cum mărturisesc tăblițele de lut cu inscripții asemănătoare scrierii pictografice din Mesopotamia, găsite la Tărtăria în apropiere de Sebeș Alba.

Printre participanții la cel de-al II-lea Congres internațional de tracologie, Domnul Iosif Constantin Drăgan născut la Lugoj, dar trăind în Italia, a avut un loc deosebit, întrucît în luna august i-a fost publicată de către editura craioveană „Scrișul Românesc”, cartea intitulată „Noi, Tracii”, sau istoria multimilenară a neamului românesc.

Prezentînd lucrarea Domniei sale, facem cunoscută cititorilor personalitatea și cartea unui abonat permanent și cititor asiduu al revistelor Patriarhiei Române și al Telegrafului Român peste hotare.

D-l Iosif Constantin Drăgan, deși trăiește de peste trei decenii în Italia, nu a pierdut legătura cu patria de obîrșie, ci a păstrat această legătură prin relații comerciale în timpul celui de-al II-lea război mondial, iar mai tîrziu atît prin relații economice cît și prin vizite în România. În ultima vreme este cunoscut ca specialist în „Marketing” și ca autor a două volume de eseuri publicate la noi sub titlul „Prin Europa”.

Bun fiu al Bisericii Ortodoxe Române care l-a botezat și crescut duhovnicește, a făcut o substanțială donație pentru împodobirea cu mozaic a exteriorului catedralei din Lugoj. Pentru activitatea sa de fiu al Ortodoxiei, de sprijinitor al ecumenismului, a fost cinstit de către Patriarhia Ecumenică de Constantinopol cu titlul și mantia de „arhont”.

Prețuirea de care se bucură autorul și cartea în rîndul specialiștilor români, este exprimată și prin faptul că prefața cărții este semnată de cunoscutul arheolog, profesorul Dumitru Berciu, care spune de la început: „Lucrarea semnată de Iosif Constantin Drăgan la care așez aceste cuvinte de început, se prezintă ea însăși cititorului prin sugestivul său titlu „Noi, Tracii”, cît și prin subtitlul tot așa de plin de conținut și de îndemnuri: istoria multimilenară a neamului românesc... Meritul de necontestat al acestei cărți, care face loc cu generozitate și ispititoare construcții ale imaginației popoarelor, este pasiunea pusă de autor în evocarea trecutului multimilenar al neamului românesc și în demonstrarea permanenței sale pe aceeași vatră a străbunilor.”

Aprecierile din prefața cărții sînt justificate de cuprinsul celor cinci mari capitole, care poartă titlurile următoare: I, Preistoria; II, Protoistoria tracilor; III, Migrațiunile triburilor trace; IV, Mitologie și istorie; V, Afirmări în spațiul tragic: regate și imperii. Incluzînd o bibliografie selectivă, cartea conține 317 pagini de valoroase interpretări și informații actuale, îmbinate cu spirit de fin interpret al istoriei și clădite pe mărturiile istorice și arheologice care vin din noianul mileniilor.

Cartea „Noi, Tracii”, de Iosif Constantin Drăgan, se încheie la fel de sugestiv cum începe, dar de data aceasta prin versurile cunoscutului poet

(Continuare în pag. 4)

Din viața unor comunități ortodoxe române de peste hotare

La 1 noiembrie 1976 s-au împlinit 110 ani de la întemeierea capelei ortodoxe române din Baden-Baden (R. F. Germania).

Duminică, 7 noiembrie 1976, capela ortodoxă română din acest oraș și-a sărbătorit hramul.

Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, de care depinde canonic această capelă, a delegat la aceste festivități pe P. S. Episcop-vicar Adrian Botoșăneanul, care, cu această ocazie, a făcut și instalarea noului superior al capelei în persoana P. C. pr. prof. Dr. Ștefan Alexe.

La sfârșitul slujbei, P. S. Episcop-vicar Adrian Botoșăneanul a felicitat pe credincioșii ortodocși români, care trăiesc pe aceste meleaguri, pentru statornicile lor sentimente patriotice și pentru dragostea față de Biserica strămoșească și le-a prezentat pe noul paroh, căruia i-a acordat rangul onorific de „iconom-stavrofor”.

P. C. pr. Ștefan Alexe, noul paroh, a asigurat pe Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, întregul Sf. Sinod, de ascultare și dăruire în activitatea sa pastorală și a mulțumit P. S. Episcop Adrian pentru înălțătoria slujbă săvârșită în capela română din Baden-Baden.

În 14 noiembrie 1976, P. S. Episcop Lucian Făgărășanul, vicarul Arhiepiscopiei ortodoxe române pentru Europa Centrală și Occidentală, și P. S. Episcop Adrian Botoșăneanul, vicarul Arhiepiscopiei Iașilor, au săvârșit sfințirea bisericii ortodoxe române din Offenbach — R. F. Germania, păstorită de P. C. pr. Alexandru Tudor, parohie înzestrată recent cu catapeteasmă nouă, sfințită cu acest prilej, și cu mobilierul necesar, trimise din țară.

La sfânta slujbă au participat credincioșii ortodocși români din Offenbach, Frankfurt și din alte orașe ale R. F. G.

După terminarea Sf. Liturghii, P. S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanul a rostit o cuvântare, în care a arătat rolul Bisericii în viața credincioșilor. De asemenea, a mulțumit credincioșilor pentru participare la slujbă și pr. Tudor pentru activitatea sa neobosită.

Iconostasul bisericii ortodoxe române din Offenbach a fost lucrat în atelierul Patriarhiei Ortodoxe Române de la Mănăstirea Plumbuita, în lemn de cireș. Picturile sînt executate în ulei, în stil bizantin.

Iconostasul este darul Prea Fericitului Patriarh Justinian pentru această nouă parohie din R. F. Germania, alături de cele de la München, Salzgitter și Hamburg.

În 21 noiembrie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, însoțit de P. C. arhidiacon prof. Constantin Voicu, prorectorul Institutului teologic din Sibiu, a făcut instalarea noului vicar al Vicariatului ortodox român din R. P. Ungară, cu sediul la Gyula, în persoana P. C. pr. Teodor Misaroș.

Vicariatul ortodox român din R. P. Ungară cuprinde 18 parohii cu 12 preoți și peste 18.000 credincioși ortodocși români.

Festivitatea a avut loc în catedrala ortodoxă română din Gyula în prezența Dr. László Pojony, director al Oficiului de Stat pentru probleme bisericești din R. P. Ungară, a reprezentanților autorităților locale de stat și a celorlalte culte religioase din Gyula. Au fost de față numeroși credincioși ortodocși români.

Sfânta Liturghie a fost săvârșită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, însoțit de un sobor de preoți și de arhidiacon prof. Constantin Voicu.

La sfârșitul slujbei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit o cuvântare în care a exprimat bucuria Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, pentru încadrarea Vicariatului ortodox român cu sediul la Gyula în Consiliul Ecumenic Național al Bisericii din R. P. Ungară. Î. P. S. Sa a mulțumit conducerii acestui Consiliu pentru condițiile create activității Vicariatului ortodox român în R. P. Ungară.

Cu această ocazie au mai luat cuvîntul Dr. László Pojony, director al Oficiului de Stat pentru probleme bisericești, pr. prot. Feriz Berki din partea Bisericii Ortodoxe Maghiare, rev. prot. Rozsa Jenő, romano-catolic, și prot. Sándor Nagy, reformat.

Din partea Vicariatului au vorbit pr. prot. Dumitru Săbău, Consilier eparhial, și pr. vicar Teodor Misaroș.

A urmat o recepție și o agapă în cadrul căreia s-au rostit toasturi. În seara aceleiași zile, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a slujit vecernia într-o biserică română din Gyula, datînd din 1834.

A doua zi, delegația Bisericii Ortodoxe Române a fost primită de D-l Imre Miklos, Secretar de Stat, Președintele Oficiului Național pentru problemele de culte din R. P. Ungară.

De asemenea, a făcut o vizită Episcopului reformat Dr. Tibor Bartha, membru al Consiliului de Stat, președintele Consiliului Ecumenic Național al Bisericii din R. P. Ungară.

În 24 noiembrie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a săvârșit Sf. Liturghie în parohia ortodoxă română din Méhkerék, în prezența a 300 credincioși, cărora le-a vorbit despre credința noastră ortodoxă.

Dr. Cezar Vasiliu

Nicolae Cristea

(Urmare din pag. 3)

la meserii și făcîndu-i direct răspunzători de reușita acțiunii. Nenumărate au fost articolele scrise de Nicolae Cristea în spiritul acestei circulare. La îndemnul inspiratului ei autor, în 1867 el a reușit să constituie cu 30 de calfe și 2 mici meseriași prima asociație muncitorească a românilor din Transilvania: „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, al cărei președinte a rămas pînă spre sfârșitul vieții. Meritele acestei prime solidarizări de muncitori români — al cărei număr de membri a crescut an de an — au fost multiple, atît pe plan economic (popularizarea meseriilor, atragerea și plasarea ucenicilor, grija față de ei, ridicarea nivelului profesional, expoziții de produse proprii etc.) cît și pe plan educativ-național (club cu cărți și ziare, „conveniri” sociale, conferințe, festivaluri artistice etc.).

Din 1881, după înființarea Partidului Național Român, Cristea imprimă ziarului și mai multă combativitate. Sub presiunea autorităților spre sfârșitul anului 1883 e silit să părăsească redacția Telegrafului Român. Întreg grupul de tineri se solidarizează cu el și-l urmează, pentru ca după cîteva luni — în aprilie 1884 — să întemeieze prestigioasă „Tribună”, această fiică bună a vechiului Telegraf Român, în conducerea căreia Cristea devine consilier. Ca ideolog al mișcării tribuniste, el luptă pentru Memorandul din 1892 și cînd după doi ani este adus pe banca acuzării la Curtea cu juri din Cluj — cu toate că nu făcea parte din Biroul Comitetului central al P. N. R. — la întrebarea dacă își ia răspunderea pentru textele incriminate, el declară fără ezitare: „Da, mi-o iau cu toată inima.” Va fi condamnat la 8 luni închisoare. Nu i se va permite să-și vadă fiul grav bolnav la Sibiu, ci numai să-l însoțească la cimitir. N-au reușit oamenii să-i zdruncine solida construcție sufletească, nu va reuși nici destinul. Convinș că toate sînt de la Dumnezeu, cu neclintită credință în El și în dreptatea românească, Cristea se întoarce în închisoare mai senin și mai înțelept, spunîndu-și că cea mai solidă temelie a viitorului obștească este sacrificiul personal. În 1898 se va simți jenat cînd într-o călătorie pe care a făcut-o la Brăila ca să participe la un dineu în onoarea sa, ministrul Stolojan, aflînd că a făcut închisoare pentru Memorand, s-a închinat și i-a sărutat mîna.

În perioada războiului de independență, în timp ce soția sa făcea parte din comitetul doamnelor române constituit la Sibiu pentru a colecta ajutoare necesare răniților români, Nicolae Cristea s-a găsit în prima linie a luptătorilor cu condeiul din Transilvania pentru viitorul României. Nenumărate sînt aceste pasionante pledoarii pentru cauza românească. Articolul apărut în nr. 103 din 29 decembrie 1877 — a doua zi după căderea Plevnei — este ilustrativ pentru gîndirea și sentimentele care l-au însoțit pe patriotul Nicolae Cristea. Reproducem un extras: „Au trecut cele cîteva luni de zile și numele *Curcan* a ajuns a fi popular în Europa; la Plevna, la Rahova, la Palanca, românii au dovedit că sînt urmași adevărați ai străbunilor (lor), că știu să apere o cauză, că sînt un popor de bărbați. Asta ne leagă, ne împreună și ne încheagă, asta silește lumea să recunoască în noi un popor compus din oameni de același fel binecuvîntat (...) zicem dar fără sfială: anul 1877 a dat Europei un nou popor.”

Nicolae Cristea a fost un strălucit și neobosit slujitor al neamului românesc și al Bisericii noastre Ortodoxe Române. Iată de ce la a 75-a comemorare a trecerii sale pămîntene evocarea personalității lui devine prilej de reafirmare a recunoștinței românești, iar pentru Telegraful Român, în care a investit cea mai mare parte din sufletul său mare, prilej de adîncă cinstire și pioasă amintire.

C. Rășinaru

NOI, TRACII

(Continuare din p. 3)

Ion Brad, a cărui liră vine să cînte, ca pana să scrie și astfel un transilvănean și un bănățean să mărturisească despre noi, tracii, geto-dacii, daco-romanii și apoi românii, care de o parte și de alta a Carpaților trăim de milenii.

Finalul cărții repetă titlul ei, exprimînd viziunea autentică răsăriteană a autorului:

„Dacă te uiți bine-apoi,
În pietre nemuritori
suntem noi, numai noi:
Noi, Tracii!”

N. Streza

Despre Sf. Taină...

(Urmare din pag. 2)

așezămînt al familiei să fie și să rămînă cît mai sănătos ca să dea oameni sănătoși la minte și la trup, spre binele și bucuria părinților, cît și al societății.

— Despre preoție, fiule, dacă ai citit în Vechiul Testament și Noul Testament, ai putut vedea că acolo se vorbește mult de preoți.

— Așa este, părinte, dar unii spun că toți sîntem preoți.

— Ei, fiule, păreriile noastre ale celor credincioși sînt diferite, dar noi trebuie să ținem la cele rînduite de Mîntuitorul nostru. El a prețuit foarte mult preoția, care este o Taină, prin care se dă puterea Sfîntului Duh de a dezlega și a lega păcatele prin punerea mîinilor episcopilor, unor oameni anume pregătiți. Acest dar, episcopii l-au primit de la Sfinții Apostoli și Sf. Apostoli de la Hristos-Domnul. „Nu fi nebagător de seamă cu darul care este întru tine, care ți s-a dat după proorocie prin punerea mîinilor preoției” (I Tim. 4, 14). Nu toți au acest dar ci numai cei cărora li s-a dat. În Vechiul Testament găsim o mulțime de texte din care vei vedea cît de mult era prețuită preoția.

Ascultă, fiule, unele din ele: „Și nu l-am ales eu dintre toate semințiile lui Israel, să-mi fie preot ca să-mi aprindă tămîie, și să poarte efod?” (I Regi 2, 28) și apoi: „Preotul Azaria i-a zis: Nu-ți este dat ție să tămîiezi înaintea Domnului. Dreptul acesta îl au numai preoții, fiii lui Aron, care au fost sfințiți să tămîieze” (II Paralipomena 26, 18).

Deși această preoție era în Vechiul Testament, Hristos-Mîntuitorul o cinstește zicînd: „Pe scaunul lui Moise s-au așezat cărturarii și fariseii, deci toate cîte vă vor zice să păziți, păziți și faceți” (Matei 23, 2). Cînd vindecă pe leproși îi trimite să se arate preoților.

— Dar, părinte, eu văd că în Biserică unii sînt îmbrăcați într-un fel, alții într-alt fel, deși sînt toți preoți. De ce această diferență?

— Citește, fiule, și vezi că în Sfînta Scriptură a Noului Testament vei găsi termenul acestei diferențe pentru că în preoție sînt trei trepte: diaconia, treapta cea de jos, apoi preoția, treapta a doua, și episcopatul, treapta a treia, cea mai de sus. Iată ce spune Noul Testament despre diaconi: „I-au pus înaintea apostolilor și s-au rugat și și-au pus mîinile peste dînșii” (Fapte 6, 6). Iar despre preoți, care se mai numesc și astăzi în unele părți prezbiteri, se zice: „Au hirotonit preoți pentru fiecare biserică” (Fapte 14, 23) sau: „Te-am lăsat în Creta ca să pui în rînduială ce mai rămîne de rînduit și să pui prezbiteri prin cetăți, după cum ți-am poruncit eu” (Tit 1, 5).

— Acum înțeleg, părinte, că nu putem fi toți preoți și că fiecare dintre cetăți își avea preotul său rînduit de Apostoli.

Acum înțeleg, părinte, că fără preoți nu este Biserică.

— Așa este, fiule, pentru că Taina Preoției dă preotului puterea de a săvîrși celelalte taine de care am vorbit. Și dacă darurile celorlalte taine sînt minunate, toate vin de la Dumnezeu prin Taina Preoției și fără preoție nu ar fi nici celelalte taine. Mare lucrare este preoția, fiule, fără preoție n-ar fi nici Sf. Liturghie, care este minunată lucrare a Sfîntului Duh. Pentru aceea, fiule, a vorbit așa de minunat despre preoție Sf. Ioan Gură de Aur, care arată marea cinste a preoției, dar și răspunderea negrăită pe care preoții o au înaintea credincioșilor, și mai ales a lui Dumnezeu în fața Căruia vor răspunde de faptele lor, de felul cum s-au îngrijit sau nu s-au îngrijit de turma duhovnicească ce le-a fost dată spre păstorie.

Pr. I. Mibălțan